

ליקוטים נפלאים פרשת ויקרא

אחת כמה וכמה כשבר ישראל לומד ומתפלל בוודאי שעושה רושם ומתעלה ע"י זה אע"פ שאינו מרגיש. וזהו שאמר הקרא "אדם כי יקריב מכם" כשתרצה להתקרב אל ד', "מן הבהמה" תיקח לך ראי' מן הבהמה שע"י דיבורו עצמו בפעם אחד נתעלה מאוד... (תפארת שלמה)

"כי יקריב מכם" (א, ב)

ר"ת של מ'כ'ס' מדה כנגד מדה. ולהסביר מה שייך כאן מדה כנגד מדה, יש לפרש עפ"י ההסבר של הרמב"ן על ענין הקרבנות שאדם המקריב צריך לחשוב שהרי באמת הוא בעצמו עשה את העבירה והיו צריכים לענוש אותו אלא הקב"ה ריחם עליו ואמר שיכול להתכפר במה שמביא בהמה ושורפים אותו וכל העונש שהיה מגיע לו עושים לבהמה וזהו מדה כנגד מדה, המדה שעושים לבהמה היו צריכים לעשות לאדם, וכל זה בזמן שבית המקדש קיים.

וידוע מאמר חז"ל שאלו לחכמה 'חוטא' מה עונשו ואמרה חטאים תרדוף רעה, שאלו לנבואה 'חוטא' מה עונשו אמרה הנפש החוטאת תמות, שאלו לתורה אמרה יביא קרבן ויתכפר, שאלו לקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר, ופרשו בזה על פי שניים עדים או שלשה יומת המת, הם אלו שענו שהחוטא ימות אבל לא יומת על פי עד אחד, זה הקב"ה שהוא אחד אמר לא יומת אלא יעשה תשובה ויתכפר, וזה הכל בזמן שבית המקדש קיים, אבל העצה שאמר ה' שיעשה תשובה היא שייכת גם בזמן שאין בית המקדש קיים, ובזה פירשו הפסוק (תהלים צג) "עדותיך נאמנו מאד" אלו החכמה והנבואה והתורה וודאי נאמנים מאוד, אבל העצות שלהם זה דווקא בזמן שבית המקדש קיים אבל "ה" העצה של ה' 'לאורך ימים' היא עצה שטובה לאורך ימים גם בזמן שאין בית המקדש קיים, וזה גם פירוש הפסוק 'אדם ובהמה תושיע ה' שלפי העצות שנתנו או האדם ימות או הבהמה תמות אבל ה' הושיע את שניהם שלא ימותו אלא יעשה האדם תשובה ויתכפר לו גם בזמן הזה. (וילקט יצחק)

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה" (א, ב)

והרי היה צריך לכתוב להיפך: "אדם מכם כי יקריב קרבן?" אלא אמרו תלמידי הבעש"ט, האדם צריך להקריב קרבן מעצמו, "מן הבהמה" = מתאוותיו הבהמיות המורידות אותו לדרגת חי.

ועיקר העבודה שלנו להקריב את עצמנו ממש.

והרי איך הקרבן מכפר? "טוביה חטא וזיגוד מנגיד"=? (איך יתכן שאדם בשם טוביה חטא ואת המלקות מקבל אדם אחר? הרי טוביה הוא זה שצריך ללקות?) אם האדם חטא, מה פתאום שהקרבן יכפר עליו?

אלא, החוטא היה מגיע לביהמ"ק ומתחרט ותוהה על חטאיו וחושב מחשבות להיטהר וזו התשובה האמיתית שבקרבן.

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו" (א, א)

ל"פ בדרך הלצה בדרך משל, דהנה כשיש עשיר אחד בעיר ושאר בני העיר המה עניים, אז כשאדם שולח שליחות אל העשיר אין צורך להזכיר שם העשיר, כי מזכיר רק בקיצור "לך אל העשיר" וכל אחד כבר מעצמו יודע ממי המדובר, משא"כ כשיש הרבה עשירים בעיר. וכמו כן אצל משה רבינו, הרי ה' הוא היחיד בדורו שדיבר הקב"ה אליו, וממילא שאם אחד ה' רוצה להזכיר את שמו של משה רבינו לא ה' מן הצורך כי אם לומר "אותו האיש אשר הקב"ה מדבר אליו", וכבר ה' מובן בדבריו ממי המדובר. וז"ש "ויקרא אל משה", אם אחד רוצה לקרות את משה, אז אינו מזכיר שמו, רק אומר "וידבר ה' אליו", היינו האיש אשר ה' מדבר אליו... (אמרי נועם)

"ויקרא אל משה" (א, א)

המפרשים שואלים מי הוא הקורא, כ"ק האדמו"ר מסלונים זצ"ל משיב שקולו של הקב"ה "קורא" לאדם בכל מאורעות החיים, ובכל מאורע ומאורע יש בכוחו של היהודי לשמוע את דבר השם, ואת הקריאה המיוחדת המופנית אליו.

"ויקרא אל משה" (א, א)

"לכל דיברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה - לשון חיבה" (רש"י). רמזה תורה למוכחים בשער, המדברים אל ישראל, אומרים לישראל, ומצווים את ישראל - שמוטלת עליהם חובה להקדים דברי חיבה לדברי לקחם, שלא יהיו "נביאי זעם" ואל ידברו לישראל, בין ציבור ובין יחיד, בפנים זועפות ובקוצר רוח.

"ויקרא אל משה" (א, א)

אומר רבי מרדכי הכהן: היה משה ירא שקריאת ה' דווקא לו, בפתחת ספר "תורת כהנים", עלולה לגרום צער לאהרן ששמו לא נזכר כלל בכל פרשת "ויקרא" - אפילו פעם אחת.

כדי להפיס את דעתו של אהרן כתב: ויקר אל משה" - לשון "מקרה" - רק במקרה הוא שה' קרא לו ולא לאהרן, אבל הקב"ה ציווהו לכתוב "ויקרא", הצטנע משה וכתב: "ויקרא" באל"ף זעירא, לומר, רק מקרה הוא שנקראתי אני בפרשתו של אהרן אחי.

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן

הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" (א, ב)

אפ"ל שלפעמים קורה שהאיש הישראלי, גם לאחר שעוסק בתורה ותפילה אינו מרגיש שום התקרבות להשי"ת, אל לו ליפול ח"ו בייאוש אלא יקח לעצמו ראי' מן הבהמה שמיד כאשר אדם מוציא מאמר מפיו ואומר "הרי זו קרבן", מיד נעשית אותה הבהמה קדשים, ואף שכלפי חוץ נשארה אותה בהמה כבתחילה, הרי לך שדיבור עושה רושם אדיר. א"כ על

ליקוטים נפלאים פרשת ויקרא

"יקריב אותו לרצונו לפני ה'" (א, ג)

הקשה הרמב"ן על מה כתב הפסוק "לפני ה'" הרי הוא מביא הקרבן לפני ה', ויש לפרש ע"פ דברי חז"ל המובאים ברש"י הק' יקריב אותו - מלמד שאם אינו רוצה החוטא להביא קרבן כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ולכאורה האם זה נקרא לרצונו הרי זה בכפיה.

ומבאר הרמב"ם (סוף פ"ד מהלכות גירושין) שבאמת כל אחד מישראל דבוק בלבבו אל ה' רק היצר הרע מסיתו ואינו מניחו לקיים רצון ה' ולכן מייסרים את יצרו שלא ימנע אותו מלקיים המצוה ואז מביא מרצון את קרבנו, אבל באמת לפני בני אדם נראה כעושה בעל כרחו שהרי הם רואים שצריך לכופו אבל ה' היודע מחשבות מכיר את ערך האדם ויודע שכל סיבת המניעה הוא רק מצד יצר הרע שמונע אותו ולכן כתבה התורה "לרצונו לפני ה'" שה' יודע שזה לרצונו אבל לעיני בני אדם לא נראה שזה לרצונו. (כתב סופר)

במעשה, בדיבור או במחשבה, והוא הורם לאשמת העם. (אמרים ערבים)

"כהן המשיח יחטא לאשמת העם" (ד, ג)

אפ"ל, דהנה לכאורה יוקשה היאך יצויר שהכהן המשיח יחטא, הרי הוא מזכה את הרבים כשמלמד אותם דרכי ה' ותורתו, וקיי"ל במס' אבות, שכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו?

אלא, דאכן זהו רק כשהעם חוטאים, ועל כן מאחר שאינם מציינים לו לילך בדרכי התורה, על כן הרי הוא אכן אינו בכלל מזכה את הרבים... וז"ש, "אם הכהן המשיח יחטא", ותקשה היאך זה אפשר הרי הוא מזכה את הרבים, על זה מתרץ "לאשמת העם", שעל ידי אשמתם הוא אינו מזכה את הרבים... (כתב סופר)

"כהן המשיח יחטא לאשמת העם" (ד, ג)

בעצם הרי זה תמוה מאוד, כיצד יתכן שהכהן המשיח יחטא, והרי אמרה המשנה בפרקי אבות 'כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו' וכי יש מזכה את הרבים יותר גדול מן הכהן גדול, המורה לעם ומכפר עליו.

אלא כאשר העם הולך בדרכים עקלקלות, ואינו שומע לקול מנהיגו לעשות כפי אשר יורהו, הרי יוצא מזה שהמנהיג אינו מזכה את הרבים, וממילא יתכן שיבוא חטא על ידו, נמצא שאם "הכהן המשיח יחטא" הרי זה רק "לאשמת העם" האשמה תלויה רק בעם שאינו שומע בקול מנהיגו וגורם לכך שהוא לא יהיה בחינת מזכה את הרבים. (כתב סופר)

"כהן המשיח יחטא לאשמת העם" (ד, ג)

רבי שמעון סופר היה אומר: כך קיבלנו מרבותינו (ערכין יז, א): רבי יהודה הנשיא אומר: "דור לפי פרנס". אם ראית דור שמנהיגיו גדולים וצדיקים - זכות הדור היא, אם ראית דור שראשו דלים וריקים - אשמת הדור היא. לכן, "אם הכהן המשיח יחטא", סימן הוא ש"לאשמת העם" - העם אינו ראוי למנהיג טוב יותר.

"לאשמה בה" (ה, כו)

יש המקפידים שלא לגמור ענין בדבר שלא טוב וכאן לכאורה המילים 'לאשמה בה' זה לא רמז טוב, ולכן אומרים בסיוס הפרשה את הראשי תיבות של המילים לאשמה בה "לא-ל-אשר ש'בת מ'כל ה'מעשים ב'יום ה'שביעי", ויש הנותנים טעם לדבר שבא זה אחר פרשת הקרבנות כי לצערנו אין עכשיו בית המקדש שיכפר עלינו אבל יש לנו את השבת קודש שאמרו חז"ל 'כל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו על כל עוונותיו' ע"כ מרמזים לנו בראשי תיבות לשמור היטב את השבת שיכפר לנו במקום קרבנות שבפרשת ויקרא. (תפארת שלמה)

"והסיר את מראתו בנצתה והשליך" (א, טז)

רש"י: בשביל שניזון מן הגזל. אמרה תורה דבר זה אצל קרבנו של העני ללמדנו, שאפילו העני אל יורה היתר לעצמו לשלוח ידו אל ממון חברו. (אלשיך)

"נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה" (ד, ב)

ויל"ד, שלכאורה מה שאמר "ועשה מאחת מהנה" מיותר הוא? ויל"פ דהנה באמת לא הי' צריך כפרה כלל על השוגג, דהרי עשה בלא דעת.

אמנם באמת גם בלא דעת לא טוב הדבר, שאם חוטא בשוגג בעל כרחו נפשו לא טובה, מאיזה עוון שכבר עשה בתחילה, כי מי שאין בידו שום עוון של מזיד אין חטא של שוגג בא על ידו. כי אפילו בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם. וזהו שאמר הכתוב "נפש כי תחטא בשגגה מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה", וכי תימא מהיכן נמשכה לו תקלה זו, הלא אפילו בהמתם של צדיקים וכו'?! לזה אמר "ועשה מאחת מהנה", שכבר עשה פעם מכל עבירה, שזה גרם להגיעו לשוגג זו... (אלשיך)

"אם הכהן המשיח" (ד, ג)

רבי אריה ליבוש (מלבי"ם) רגיל היה להוכיח בדברים כבושים את בני עדתו, את היחיד או את הציבור, על כל עבירה קלה כבחמורה. פעם כשהטיף מוסר לקהל, נאנח מתוך לבו ואמר: אל תחשבו רבותי, שדברי המוסר והתוכחה שלי מכוונים כלפיכם, אני מתכוון כלפי עצמי, כי כך מקובלני מאת מורי ורבי שאמר בשם הבעש"ט על הפסוק: "אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם" אם מוצאים אנו אשמים בעם, בתוך הקהל, אז עלינו לדעת כי בוודאי נכשל הכהן הגדול המשיח, רב הקהילה,